

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 441-6501

Ügyszám: FRPS/398/2012/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

427/2012. (XII. 19.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ 2012. május 29-én előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2012. december 19-én megtartott zárt ülésén született állásfoglalását

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k .

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

1) A panaszos elektronikus úton terjesztette elő a Testületnél a panaszát, amelyben a következőket adta elő.

2012. május 21-én a panaszos A. városban, a Nosztalgia vendéglőben tartózkodott egy szűkebb baráti társasággal, akikkel a beszélgetés során arra lettek figyelmesek, hogy egy rendőrségi autó áll meg a közelben, és a kiszálló rendőrök közúti ellenőrzésbe kezdenek. A jelenlévők közül valaki megjegyezte, hogy a rendőröknek inkább az éppen mellettük elhaladó és közismerten bűnöző életmódot folytató egyént kellene igazoltatni, amit hallva a rendőrök a kerthelyiséghez léptek, és a panaszost és társait felszólították személyazonosságuk igazolására. A társaság egyik tagját, egy német-magyar állampolgárságú férfit nekilöktek a kerítésnek, ami ellen a panaszos szót emelt, ezt követően a rendőrök őt – a panaszost – is igazoltatták. Rövidesen szóváltás alakult ki a rendőrök és a társaság tagjai között. Az említett kettős állampolgárságú férfi közölte a rendőrökkel, hogy egy nagyon súlyos műtétén van túl, amit azonban a rendőrök figyelmen kívül hagyták, és a férfit minden magyarázat nélkül

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

megbilincseltek. Ezt látva a panaszos újra szóvá tette, hogy nem ért egyet a rendőri eljárással, amit követően őt is megbilincseltek, majd egy járőrautóba ültették, és a T. városi Rendőrkapitányság fogdájába szállították. Útközben a panaszos többször kérte, hogy lazítsák meg a bilincset, mert fölsértette a csuklóját, a rendőrök azonban kérésének nem tettek eleget.

A panaszos fogvatartása közel öt órán át tartott, amely idő alatt azon kérését, hogy telefonálhasson, illetve hogy jogi képviselőjével felvehesse a kapcsolatot, nem teljesítették. A kapitányságon előbb szondát alkalmaztak vele szemben, majd fölvitték egy kihallgató szobába, ahol jelen volt a kihallgatást végző tiszt, a két intézkedő járőr, valamint az a városi őrsparancsnok is. Miután a panaszos kijelentette, hogy nem tesz vallomást, egy addig nem látott ötödik személy hátulról a panaszos mögé lépett, és azt mondta, hogy fejbe lövi. A panaszos azonnal kérte, hogy az elhangzottakat rögzítsék a jegyzőkönyvben, és jelöljék meg azon személy nevét, beosztását és rendfokozatát is, aki az említett kijelentést tette, de kérését nem teljesítették.

A kapitányságon töltött idő alatt a rendőrök a panaszost folyamatosan gúnyolták, kinevették. 23 óra körüli időben vették le róla a bilincset, majd röviddel ezután „kitették” az épület elé, és bezárták belülről az ajtót. A panaszos kintről hallotta, hogy a rendőrök milyen jót derülnek a történetken.

Az ügyeletes később kiszólt a panaszosnak, hogy értesíti a feleségét, jöjjön érte. A panaszos utal rá, hogy az ügyeletessel jól ismerik egymást, mivel a panaszos hét évig volt tűzoltógépkocsi-vezető, a közelmúltban szerelt le. Megjegyzi azt is, hogy a rendőrkapitányság és a lakóhelye között a távolság kb. 28 km, és éjszaka a települések között nincs tömegközlekedés.

A panaszos a fentiek alapján kéri a Testülettől, hogy vizsgálja ki a történeteket, mivel úgy véli, durván megsértették állampolgári jogait.

Végül említést tesz a panaszos arról is, hogy panaszát több fórumra is elküldte, és egy jogsegélyszolgálatától kapta azt a tanácsot, hogy sérelmeivel forduljon a Testülethez.

2) A Testület által feltett kérdésekre válaszolva a panaszos beadványát utólag a következőkkel egészítette ki.

A közúti ellenőrzés 19 óra körül vette kezdetét, a panaszost és társait pedig kb. 19 óra 10 perckor vonták a rendőrök intézkedés alá. A vendéglőben mindenkit igazoltattak, majd M. J.-t és a panaszost állították elő.

A panaszos a T. városi Rendőrkapitányságon jelezte az orvosnak, hogy a bilincs sérüléseket okozott a kezén, amit az orvos meg is nézett, láttelelet azonban a sérülésekről nem készült.

Amikor a panaszos azt kérte, hogy a családjának vagy a jogi képviselőjének telefonálhasson, azt a választ kapta, hogy „töltön van a telefon”, hozzátették azt is rendőrök, hogy „ilyenkor már alszik az ügyvéd”.

A panaszos sérelmezi, hogy a folyosón sétálgató rendőr nevetett rajta, majd a fogdában lekapcsolták a villanyt, miközben a rendőrök folyton a panaszost gúnyolták, és „bolondnak, „nem normálisnak” nevezték.

Később, a kapitányság ajtaja előtt állva is pontosan hallotta a panaszos, hogy olyan szavakkal illették, mint „bolond” és „köcsög”.

A felesége kb. 23 óra 55 perckor érkezett meg a rendőrkapitánysághoz, hogy a panaszost hazavigye.

Hozzáteszi a panaszos, hogy a történetekkel összefüggésben eljárás indult ellene hivatalos személy elleni erőszak és könnyű testi sértés miatt, amely cselekményeket nem követte el.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbi releváns tények voltak megállapíthatók.

1) A három intézkedő rendőr – F. R. r. tzs., Sz. J. r. őrm., S. A. r. őrm. – 2012. május 21-én készített jelentésében a sérelmezett eseményekről az alábbiak szerint számolt be.

Az adott napon a rendőrök fokozott ellenőrző szolgálat keretében álló ellenőrzést hajtottak végre A. városban, a F. út és az E. út kereszteződésében. V. S. A. városi lakost, valamint az általa vezetett személygépkocsit vonták ellenőrzés alá, amikor a F. út 85. sz. alatti, a rendőröktől kb. 50 méterre lévő Nostalgia Söröző nyitott teraszáról folyamatos kiabálást hallottak. Az elhangzottak alapján megállapítható volt, hogy a trágár, emberi méltóságot is sértő kérdéseket és kijelentéseket a rendőröknek címezték. A söröző teraszán ekkor négy ember tartózkodott.

A V. S.-sel szembeni intézkedést befejezve a rendőrök gyalogosan a Nostalgia Söröző irányába indultak. Ott a nyitott teraszra lépve a napszaknak megfelelően („Jó napot kívánok!”) köszöntek, majd a bent ülőket személyazonosságuk igazolására szólították fel, és az egyik rendőr közölte, azért kezdeményeznek rendőri intézkedést, mert a teraszról hangos, trágár kiabálást hallottak, amely magatartás alkalmas a garázdaság szabálysértés megvalósítására.

Miután a panaszos – többszöri felszólítást követően – átadta a személyi igazolványát, a rendőrök megállapították a személyazonosságát. Megjegyzi a jelentés, hogy az intézkedés ideje alatt a panaszos folyamatosan, hangosan trágár szavakkal illette az eljáró rendőröket, utalva arra, hogy a panaszos 30 éve adófizető, ő tartja el a rendőröket, és nem érti, hogy jönnek ahhoz a rendőrök, hogy igazoltassák. A panaszos azt is kijelentette, hogy ez egy szabad ország, és akkor, illetve ott mondja el a véleményét, ahol akarja, a rendőrök módszere „náci módszer”, és a rendőrök a „cigányokhoz bezzeg nem mernek hozzászólni”.

Mindezek hallatán a rendőrök a „törvény nevében” szavak előrebocsátásával felszólították a panaszost, hogy ne kiabáljon, ne szidalmazza a rendőröket, fejezze be az addig tanúsított magatartást.

Ekkor a panaszos asztaltársaságában helyet foglaló M. J. ülő helyzetéből felpattant, és szintén kiabálni kezdett, hogy a rendőrök fejezzék be, amit csinálnak, és mit képzelnék magukról. Amikor pedig M. J. a bal kezét az egyik eljáró rendőr jobb vállára tette, utóbbi felszólította, hogy ne érjen hozzá, a kiabálást pedig fejezze be, egyúttal M. J. jobb kezét bal kézzel a válláról letolta. Ezután M. J. bal kezének nyitott tenyerével a rendőr jobb vállát meglökte, amitől utóbbi egy fellépésnyit hátrátantorodott. M. J. ekkor bal kezét a rendőr irányában ismételtelen a magasba emelte, amit észlelt Sz. J. r. törm. is, és M. J. karját jobb kézzel megfogta, amikor pedig M. J. a jobb kezével is hadonászni kezdett, azt F. R. r. tzls. fogta meg. Ezután a rendőrök M. J.-t átemelték a közelben lévő padon, majd a mintegy fél méterre lévő kerítésnél testi kényszert alkalmaztak vele szemben, és a kezeit megpróbálták hátra helyzetbe vinni, hogy bilincset alkalmazhassanak.

Mindezt látva a panaszos is felállt az asztaltól, kiabálva, hátulról a rendőröknek rontott, és M. J.-vel együtt a kerítésnek lökte őket. Ennek következtében F. R. r. tzls. a bal keze középső ujján, jobb kezén, jobb alkarján hámoshorzsolásos sérüléseket szenvedett, szolgálati sapkája is leesett a földre, jól láthatósági átvetőjéről pedig a névtábla leszakadt, és szintén a földre került.

A panaszos a rendőrök kezeinek lefogásával és rángatásával próbálta megakadályozni M. J. megbilincselését. Erre S. A. r. őrm. azzal reagált, hogy a panaszos jobb kezét a tanult elvezető fogásokat alkalmazva próbálta hátracsavarni, és megbilincselni, mivel azonban ezt egyedül nem tudta végrehajtani, rádión kért segítséget.

Időközben Sz. J. r. őrm. F. R. r. tzls. segítségével M. J. jobb kezét hátra helyzetbe kényszerítette, így F. R. r. tzls. már segítséget tudott nyújtani a panaszos megbilincseléséhez. Amikor azonban a rendőr egyik kezével elengedte a panaszost, hogy a bilincset a tokból elővegye, a panaszos kiszabadította a kezét, és a fogásból kifordult a kerítés mellől a terasz irányába. F. R. r. tzls. ekkor a törvény nevében felszólította, hogy az intézkedésnek vesse magát alá, és a panaszos jobb kezét jobb kézzel megfogva hátra helyzetbe csavarta. A panaszos ekkor már nem tanúsított ellenállást, és a rendőrök először a jobb kezére, majd a balra rátették a bilincset.

Ezután mindkét személlyel közölték, hogy az általuk elkövetett cselekmény miatt előállítják őket a T. városi Rendőrkapitányságra. A panaszost 19 óra 55 perckor átadták a helyszínrre ekkor érkező két rendőrnek, T. V. r. főrm.-nek és B. Á. r. őrm.-nek, akik a panaszos beszállítását a rendőrkapitányságra végrehajtották.

M. J. közölte a rendőrökkel, hogy 2012. februárjában műtéten esett át, és fájlalta a hasfalát, így kezeit a rendőrök 19 óra 55 perckor az addigi hátra helyzetből előre bilincselték, majd az ő előállítását is végrehajtották, és végül 20 óra 20 perckor átadták K. I. r. tzls. ügyeletesnek.

A rendőrök az események helyszínén meghallgattak négy személyt, akik közül az egyik hallotta M. J. kiabálását, hárman viszont semmit sem láttak, és nem is hallottak.

A jelentés rögzíti, hogy a rendőrök becsületsértés miatt magánindítványt kívánnak előterjeszteni.

2) Az intézkedő rendőrök a fenti, 2) pontban ismertetett irattal jórészt azonos tartalommal készítették el jelentésüket az elfogás végrehajtásáról/kényszerítő eszköz alkalmazásáról. A dokumentum csupán az alábbi többletinformációkat tartalmazza.

A panaszost a rendőrök az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése I. fordulata alapján igazoltatták, majd a 31. § (1) bekezdése értelmében – mint személyi szabadságában korlátozott személyt – átvizsgálták, végül a 33. § (1) bekezdésének a) pontja alapján, szándékos bűncselekmény elkövetésén tettenérést követően elfogták és előállították. A panaszossal szemben az intézkedés során az Rtv. 47. §-a alapján testi kényszert, illetve a 48. § b), c), d) pontjai alapján bilincselést alkalmaztak. A bilincselés az adott napon 19 óra 40 perctől 20 óra 8 percig tartott.

Megjegyzi a jelentés, hogy az intézkedés keretében a rendőrök kezdeményezték a panaszos orvosi ellátását, mivel a bilincselés következtében mindkét csuklóján „nyomódás, zúzódás, hámhórszolás keletkezett, vérzés nem volt látható”.

A panaszos a fogvatartásról kérte hozzátartozó kiértesítését, akinek neve és telefonszáma szerepel a jelentésben.

A jelentés szerint továbbá a panaszos az Rtv. 33. § (4) bekezdése alapján az előállítás okáról tájékoztatót, az előállítás idejéről igazolást kapott. Az előállító helyiségben történő elhelyezéssel kapcsolatban a rendőrségi fogdák rendjéről szóló 19/1995. (XII. 13.) BM rendelet 2. § (8)-(9) bekezdései és a Rendőrség Fogdaszolgálati Szabályzatának kiadásáról szóló 19/1996. (VIII. 23.) ORFK utasítás 36/A. §-a alapján jogairól és kötelezettségeiről szintén tájékoztatásban részesült.

A fogvatartás oka 2012. május 21-én 23 óra 50 perckor megszűnt, a panaszost a rendőrök ekkor bocsátották szabadon.

3) A jelentéshez csatolt parancsnoki vélemény és kivizsgálás megállapításai szerint a panaszossal szemben végrehajtott intézkedések és a kényszerítő eszközök alkalmazása jogszerű és szakszerű volt, a rendőri fellépés megfelelt továbbá az arányosság Rtv.-ben rögzített követelményének is.

A vizsgálatot folytató parancsnok szükségesnek tartotta a történetekkel összefüggésben a panaszos meghallgatását.

4) A rendőrség által megküldött iratok között szerepel egy Nyilatkozat arról, hogy a panaszos elismeri: jogorvoslati jogairól az Rtv. 92-93. §-ai szerint tájékoztatták, a vele szemben végrehajtott intézkedés miatt panasszal nem él, az előállítás időtartamáról szóló igazolást átvette, az előállító helyiségben történő elhelyezéssel kapcsolatban a rendőrségi fogdák rendjéről szóló 19/1995. (XII. 13.) BM rendelet 2. § (8)-(9) bekezdései és a Rendőrség Fogdaszolgálati Szabályzatának kiadásáról szóló 19/1996. (VIII. 23.) ORFK utasítás 36/A. §-a alapján jogairól és kötelezettségeiről szintén tájékoztatásban részesült, élelmezést kapott, betegségben szenved, sérülése a rendőri intézkedés során keletkezett, orvosi ellátásban részesült.

Az iraton azonban egyetlen aláírás sem szerepel.

5) A panaszos szabadságának korlátozásáról kiállított igazolás tanúsága szerint a fogvatartás 2012. május 21-én 19 óra 40 perctől 23 óra 50 percig tartott.

A panaszos az irat tanúsága szerint hozzátartozó vagy képviselő kiértesítését kérte, élelmezést kapott, és az intézkedéssel szemben panasszal kívánt élni.

Az igazoláson a panaszos aláírása nem szerepel, ellenben olvasható rajta egy megjegyzés, miszerint az aláírást az érintett megtagadta.

6) T. V. r. ftórm. és B. Á. r. őrm. a sérelmezett eseményekkel összefüggésben 2012. május 21-én az alábbi tartalommal készítették jelentést.

Az adott napon az A. városi Rendőrőrsön folytattak írásos tevékenységet, amikor 19 óra 36 perckor segítséget kért tőlük F. R. r. tzls. a Nosztalgia Sörözőhöz. A rendőrök 19 óra 38 perckor érkeztek a helyszínre, ahol három intézkedő rendőr fogadta őket a panaszos és egy további személy társaságában. Utóbbiak keze hátra volt bilincselve. F. R. r. tzls. azt kérte a két érkező rendőrtől, hogy a panaszost szállítsák be a T. városi Rendőrkapitányságra, amit a rendőrök 19 óra 50 perckor meg is kezdtek. A rendőrség épületében a panaszost 20 óra 8 perckor az előállító helyiségben helyezték el, majd gondoskodtak orvosi vizsgálatáról, amire 20 óra 20 perckor került sor.

A jelentés szerint a panaszos az Rtv. 33. § (4) bekezdése alapján az előállítás okáról tájékoztatót, az előállítás idejéről igazolást kapott. Az előállító helyiségben történő elhelyezéssel kapcsolatban a rendőrségi fogdák rendjéről szóló 19/1995. (XII. 13.) BM rendelet 2. § (8)-(9) bekezdései és a Rendőrség Fogdaszolgálati Szabályzatának kiadásáról szóló 19/1996. (VIII. 23.) ORFK utasítás 36/A. §-a alapján jogairól és kötelezettségeiről szintén tájékoztatásban részesült.

7) A jelentéshez csatolt parancsnoki vélemény és kivizsgálás megállapításai szerint a panaszossal szemben végrehajtott intézkedések és a kényszerítő eszközök alkalmazása jogszerű és szakszerű volt, a rendőri fellépés megfelelt továbbá az arányosság Rtv.-ben rögzített követelményének is.

8) Az előállító helyiségben elhelyezett személyeket regisztráló nyilatkozat aláírását a panaszos szintén megtagadta.

Az irat rögzíti ugyanakkor, hogy a panaszos az intézkedés során a bilincselés következtében sérüléseket szenvedett, azonnali ellátást igénylő egészségügyi problémáról vagy fertőző betegségről ugyanakkor ne számolt be.

Jogorvoslati jogairól a tájékoztatást – az Rtv. 92-93. §-ai alapján – megkapta. Az Rtv. 33. § (4) bekezdése alapján az előállítás okáról, az intézkedés időtartamáról szóban kapott felvilágosítást, a jogairól és kötelezettségeiről szóló írásos tájékoztató tartalmát megismerte, a tájékoztatót átvette. Öt órát meghaladó fogvatartása esetére kért élelmezést, és kérte hozzátartozó értesítését is, akinek neve és telefonszáma az iraton olvasható.

9) Az iratokhoz csatolt orvosi igazolást a panaszos sérüléseiről 2012. május 21-én állította ki az ügyeletes orvos.

A vizsgálat során az orvos a panaszos mindkét csuklóján a bilincs által okozott nyomódást, zúzódást, hámsérülést észlelt, vérzés azonban nem volt látható.

10) A sérelmezett intézkedést követően, 23 órától sor került a rendőrkapitányságon a panaszos meghallgatására a rendőri intézkedést érintő kifogásaival összefüggésben, aki azonban – a csatolt jegyzőkönyv tanúsága szerint – a történekről nem kívánt nyilatkozni.

11) A T. városi Rendőrkapitányság vezetője a Testület megkeresésére 2012. július 20-án kelt levélben válaszolt. Abban a fenti pontokban leírtakon túl a következőkről nyújtott tájékoztatást.

A helyszíni intézkedést követően sor került a panaszos és az intézkedő rendőrök orvosi vizsgálatára, valamint alkoholszondás ellenőrzésére is. A panaszos vonatkozásában ezek szükségességét alátámasztották a bilincselés során szerzett sérülései, illetve az, hogy a Drager alkoholteszt eredménye az esetben pozitív volt.

A kapitányságvezető tájékoztatása szerint a panaszos az intézkedés során minden irat aláírását megtagadta, a kihallgatása befejezésekor lezárt jegyzőkönyv aláírását megelőzően is hosszasan hezitált, többször kezébe is vette a tollat, hogy aláír, közben azonban fenyegette a rendőröket, jelezte, hogy mindannyiukat fel fogja jelenteni, és végül arra az elhatározásra jutott, hogy mégsem írja alá az iratot. Ezt a döntést több mint fél óras gondolkodás után hozta meg, ezt követően került sor a szabadon bocsátására.

A panaszos feleségének kiértesítését K. I. r. tzls. végezte el 21 óra 3 perckor, aki miután megérkezett a kapitánysághoz, hazavitte a panaszost.

A kapitányságvezető vizsgálata során megállapítást nyert, hogy a panaszos és társa a velük szemben intézkedő rendőröket bántalmazta, intézkedésükben akadályozta, amely cselekményükkel kapcsolatban felmerült a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: Btk.) 229. § (1) bekezdése szerinti hivatalos személy elleni erőszak gyanúja. Emiatt a rendőrség ellenük 2012. május 22-én feljelentést tett a Sz. városi Nyomozó Ügyészségen.

12) A T. városi Rendőrkapitányság vezetője által 2012. május 22-én írt és az illetékes Nyomozó Ügyészség vezetőjének címzett levél tanúsága szerint a rendőrég a Btk. 229. §-ának (1) bekezdésébe ütköző és a szerint minősülő hivatalos személy elleni erőszak bűncselekmény megalapozott gyanúja miatt feljelentést tett a panaszos és társa, M. J. ellen. A feljelentés szerint a két említett személy a fenti cselekményt 2012. május 21-én követte el F. R. r. tzls. (A. városi Rendőrőrs), Sz. J. r. törm. és S. A. r. örm sérelmére azzal, hogy a rendőröket jogszerű fellépésük során bántalmazták, és intézkedésükben akadályozták.

III.

A tisztázatlan kérdések megválaszolása érdekében a rendőrségi adatszolgáltatást követően a Testület postai további kérdéseket intézett a panaszoshoz, és a rendőrségtől is újabb tájékoztatást kért.

1) A panaszos a Testület kérdéseire válaszolva a következőképpen nyilatkozott.

A rendőrök M. J.-t a padon átrántva, a léckerítésre rászorítva kezdték megbilincselni, miközben az érintett természetesen megpróbált védekezni, ám a rendőrök brutális módon leszorították. Ezt látva a panaszos fölélt, és közölte a rendőrökkel, hogy M. J. egy nagyon súlyos műtéten van túl. A panaszos közlését a rendőrök abszolút nem vették figyelembe, sőt a F. R. r. tzls. azt ordította az ott lévő harmadik rendőrnek: „bilincselj meg, bilincselj meg!” Ezt követően a rendőr a panaszos mögé lépett, amit észelve a panaszos szembe fordulta vele, és többször megkérdezte, hogy miért akarják megbilincselni. Kérdéseire azonban nem kapott választ, így végül önként feltartotta a kezét, és hagyta, hogy rátegyék a bilincset.

A panaszos az eseményeket annyiban pontosítja, hogy miután látta az M. J.-vel szemben eljárást és felállt, két lépést tett a rendőrök felé, miközben kiabálva kérdezte tőlük, hogy mit tesznek azzal az emberrel, hiszen a hasfalát vágták föl, és ők épp hassal szorítják a kerítésre. Megjegyzi a panaszos, hogy úgy tudja, a történetek miatt M. J. Németországban azóta is kezelés alatt áll.

A panaszos közli továbbá, hogy részben felel meg a valóságnak az eseményeknek a rendőrségi iratokban szereplő leírása. Az igaz ugyanis, hogy erősítést kértek a helyszínrre, mint ahogyan az is, hogy felszólításukra a panaszos nem hagyta magát megbilincselni, választ szeretett volna ugyanis kapni az általa feltett kérdésre: miért van szükség a bilincsekre. Miután azonban nem volt válasz, önként alávetette magát a kényszerítő eszköz alkalmazásának.

2) A T.városi Rendőrkapitányság vezetője ismételt adatszolgáltatásában arról nyújtott tájékoztatást, hogy a panaszossal szemben foganatosított rendőri intézkedés során az Rtv. 42. §-a alapján hangfelvétel készült, amit a Megyei Rendőr-főkapitányság Informatikai Osztálya kezel. Utal rá a kapitányságvezető, hogy amennyiben a büntetőeljárást folytató Sz.városi Nyomozó Ügyészség a rádióforgalmazás hanganyagát 30 napon belül nem kérte be a fenti Osztálytól, a felvételt a kezelésére irányadó Rtv. 42. § (7) bekezdés a) pontja alapján törölték.

A Testület rendelkezésére bocsátotta továbbá a kapitányságvezető Sz. J. r. törm. napi feladatok ellátására vonatkozó eligazítását. A dokumentum alapján megállapítható, hogy F. R. r. tzls., Sz. J. r. törm. és S. A. r. örm. a sérelmezett események alapján együtt láttak el szolgálatot, és feladatuk a sérelmezett események idején fokozott ellenőrzés végrehajtása volt A.város területén.

IV.

1) A Testület a panasz eljárás keretében mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy hatásköri szabályai alapján mely panaszosi sérelmek vizsgálatát végezheti el.

A Testület eljárását az Rtv. a IX. Fejezetében, Jogorvoslatok alcím alatt szabályozza. Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az, „akinek az e törvény IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette [...] kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja [sic!] el”. Ugyanezen törvényhely (3) bekezdése szerint a panasz meghatalmazott útján is előterjeszhető.

E rendelkezés alapján a Testület hatáskörébe kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások vizsgálata tartozik, melyek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri tevékenység általános elveinek és szabályainak érvényesülése (különösen: intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség stb.),
- a rendőri intézkedések vagy azok elmulasztása (különösen: igazoltatás, ruházat-csomag- jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, közlekedésrendészeti intézkedés stb.),
- a kényszerítő eszközök törvényes alkalmazása (különösen: testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegosztatás stb.),

tekintetében van hatásköre eljárni és az adott intézkedést, cselekményt, vagy mulasztást vizsgálni abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

A panaszos előadása szerint a vendéglőben intézkedés alá vont társaság egyik tagját, egy német-magyar állampolgárságú férfit, a rendőrök nekilökték a kerítésnek, ami ellen a panaszos szót is emelt. Az említett kettős állampolgárságú férfi közölte a rendőrökkel, hogy egy nagyon súlyos műtéten van túl, amit azonban a rendőrök figyelmen kívül hagytak, és a férfit minden magyarázat nélkül megbilincseltek.

Az Rtv. fent utalt – 92. § (1) és (3) bekezdésében rögzített – rendelkezése alapján a Testület eljárását – akár személyesen, akár képviselő útján – csak az a személy kezdeményezheti, akit a rendőri intézkedés közvetlenül érintett.

A Testület ezért a panaszos előadása alapján nem vizsgálhatta, hogy a rendőrök az említett kettős állampolgárságú személlyel szemben milyen magatartást tanúsítottak.

A Testület ezért a panaszbeadvány és a rendőrség által rendelkezésre bocsátott dokumentumok alapján kizárólag a panaszossal szemben fogatosított intézkedések jogszerűségét tette vizsgálat tárgyává.

A fentiek alapján a Testület arra a megállapításra jutott, hogy a rendőri intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye II. cikkében foglalt emberi méltósághoz, illetőleg az abból levezethető testi épséghez, a IV. cikkében foglalt személyi szabadsághoz, valamint a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát, továbbá a kínzás, kegyetlen, embertelen, megalázó elbánás és büntetés III. cikkben foglalt tilalmát az alábbiak szerint.

2) A panaszos előadása szerint egy vendéglőben tartózkodott szűkebb baráti társaságával, akikkel a beszélgetés során – 19 óra körüli időben – arra lettek figyelmesek, hogy egy rendőrségi autó áll meg a közelben, és a kiszálló rendőrök közúti ellenőrzésbe kezdenek. A jelenlévők közül valaki megjegyezte, hogy a rendőröknek inkább az éppen mellettük elhaladó és közismerten bűnöző életmódot folytató egyént kellene igazoltatni, amit hallva a rendőrök a kerthelyiséghez léptek, és 19 óra 10 perc körüli időben a panaszost és társait felszólították a személyazonosságuk igazolására. A vendéglőben mindenkit igazoltattak, majd M. J.-t és a panaszost állították elő.

A panaszos hozzáteszi, hogy a társaság egyik tagját, egy német-magyar állampolgárságú férfit, nekilökték a kerítésnek, ami ellen a panaszos szót emelt, ezt követően a rendőrök őt – a

panaszost – is igazoltatták. Rövidesen szóváltás alakult ki a rendőrök és a társaság tagjai között. Az említett kettős állampolgárságú férfi közölte a rendőrökkel, hogy egy nagyon súlyos műtéten van túl, amit azonban a rendőrök figyelmen kívül hagytak, és a férfit minden magyarázat nélkül megbilincseltek. Ezt látva a panaszos újra szóvá tette, hogy nem ért egyet a rendőri eljárással, amelyet követően őt is megbilincseltek, majd egy járőrautóba ültették, és a T. városi Rendőrkapitányság fogdájába szállították.

A rendőrségi iratok az eseményeket az alábbiak szerint ismertetik. Az adott napon a rendőrök fokozott ellenőrző szolgálat keretében álló ellenőrzést hajtottak végre kb. 50 méterre a Nostalgia Söröző nyitott teraszától, amikor onnan folyamatos kiabálást hallottak. Az elhangzottak alapján megállapítható volt, hogy a trágár, emberi méltóságot is sértő kérdéseket és kijelentéseket a rendőröknek címezték. A söröző teraszán ekkor négy ember tartózkodott. Intézkedésüket befejezve a rendőrök gyalogosan a Nostalgia Söröző irányába indultak. Ott a nyitott teraszra lépve a napszaknak megfelelően („Jó napot kívánok!”) köszöntek, majd a bent ülőket személyazonosságuk igazolására szólították fel, és az egyik rendőr közölte, azért kezdeményeznek rendőri intézkedést, mert a teraszról hangos, trágár kiabálást hallottak, amely magatartás alkalmas a garázdaság szabálysértés megvalósítására.

Az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése rendelkezik a rendőr intézkedési kötelezettségéről. A hivatkozott jogszabályhely szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve illet a tudomására hoznak. A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (Szolgálati Szabályzat) 9. §-a az Rtv. előírásait a következőkkel egészíti ki: a rendőr szabálysértés észlelése esetén feljelentést tesz, vagy – jogszabály által meghatározott esetekben – helyszíni bírságot szab ki. A szabálysértést észlelő rendőr figyelmeztetést azon szabálysértés esetén alkalmazhat, amely miatt helyszíni bírságot szabhat ki.

Az Rtv 29. § (1) bekezdésének a) pontja értelmében a rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani, valamint

A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) 170. §-a értelmében garázdaságot követ el, aki olyan kihívóan közösségellenes magatartást tanúsít, amely alkalmas arra, hogy másokban megbotránkozást vagy riadalmat keltsen.

A Testület ezen a ponton utal töretlen gyakorlatára, amely szerint a szabálysértési tényállásszerűséget kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja. Az Rtv.-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis a Testület nem veheti át a szabálysértési hatóság szerepét, azonban ha nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló cselekmény értékelését – olyan esetekben, amikor a rendőrség az intézkedés alapjaként szabálysértés gyanújára hivatkozik –, az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki. A fentiek alapján a Testület azt vizsgálta, hogy a szabálysértés elkövetése gyanújának az adott intézkedéshez szükséges foka fennállt-e.

A konkrét esetben a felek előadása annyiban cseng össze, hogy a söröző teraszáról megjegyzés hangzott el a közelben ellenőrzést végző rendőrök munkájára. Az azonban nem volt feltárható, hogy valóban csupán egy megjegyzést tettek-e a teraszon ülők, vagy többet, és hogy azt, illetve azokat milyen hangerővel, milyen megfogalmazásban, esetleg milyen gesztikulációval kísérve.

Ennek azért van jelentősége, mert a garázdaság szabálysértésének – akár minimális fokú – gyanúja csak abban az esetben merülhetett fel, ha a rendőrökre tett megjegyzést, vagy megjegyzéseket valóban kiabálva, hangosan, trágár módon tették, mivel a riadalom vagy megbotránkozás keltésének lehetősége is csak ilyen esetben állhatott fent. Amennyiben azonban a rendőri intézkedés alapjául szolgáló megjegyzés a rendőrökre nézve ugyan kritikus volt, de azt nem olyan módon tették, amely mások nyugalmanak megzavarására alkalmas lehetett, akkor az rendőri intézkedés alapjául nem szolgálhatott, és ebben az esetben az igazoltatással kapcsolatban felmerül, hogy retorziós jellegű volt, ami a Testület töretlen gyakorlata szerint alapjogsértésnek minősül.

Tekintettel azonban arra, hogy a rendelkezésre álló információk – így pl. a kereszteződés és az étterem távolsága – alapján a tényállás e tekintetben nem volt megnyugtatóan megállapítható, **a Testület nem tudott állást foglalni abban a kérdésben, hogy a panaszossal szemben a rendőrök indokoltan foganatosítottak-e igazoltatást, így a panaszos személyes adatok védelméhez fűződő jogának sérelmét nem tudta megállapítani.**

3) A panaszos kifogásolja, hogy az intézkedő rendőrök a vendéglőben mindenkit igazoltattak, majd őt és M. J.-t előállították.

A rendőrségi iratok arról számolnak be, hogy miután a panaszos – többszöri felszólítást követően – átadta a személyi igazolványát, a rendőrök megállapították a személyazonosságát. Ennek során a panaszos folyamatosan, hangosan trágár szavakkal illetve az eljáró rendőröket. Mindezek hallatán a rendőrök a „törvény nevében” szavak előrebocsátásával felszólították a panaszost, hogy ne kiabáljon, ne szidalmazza a rendőröket, fejezze be az addig tanúsított magatartást. Ekkor a panaszos asztaltársaságában helyet foglaló M. J. ülő helyzetéből felpattant, szintén kiabálni kezdett, majd a rendőrökre támadt. Miután a rendőrök lefogták M. J.-t, átemelték a közelben lévő padon, majd a mintegy fél méterre lévő kerítésnél testi kényszert alkalmaztak vele szemben, és a kezeit megpróbálták hátra helyzetbe vinni, hogy bilincset alkalmazhassanak vele szemben. Mindezt látva a panaszos is felállt az asztaltól, kiabálva, hátulról a rendőröknek rontott, és M. J.-vel együtt a kerítésnek lökte őket. Ennek következtében F. R. r. tzs. a bal keze középső ujján, jobb kezén, jobb alkarján hámszorosított sérüléseket szenvedett, szolgálati sapkája is leesett a földre, jól láthatósági átvetőjéről pedig a névtábla leszakadt. A panaszos a rendőrök kezeinek lefogásával és rángatásával próbálta megakadályozni M. J. megbilincselését, aminek az lett a következménye, hogy a rendőrök vele szemben is kényszerítő eszközöket alkalmaztak, majd megkezdték az előállítását. A panaszost 19 óra 55 perckor átadták a helyszínre ekkor érkező két rendőrnek, T. V. r. főrm.-nek és B. Á.r. őrm.-nek, akik a panaszos beszállítását a rendőrkapitányságra végrehajtották.

Az előállítás végrehajtásáról szóló rendőri jelentés rögzíti, hogy a panaszost a rendőrök az 33. § (1) bekezdésének a) pontja alapján, szándékos bűncselekmény elkövetésén tettenért személyként elfogták és előállították. A panaszos szabadságának korlátozásáról kiállított igazolás tanúsága szerint a fogvatartás 2012. május 21-én 19 óra 40 perctől 23 óra 50 percig

tartott. Az igazoláson a panaszos aláírása nem szerepel, ellenben olvasható rajta egy megjegyzés, miszerint az aláírást az érintett megtagadta.

T. V. r. ftörm. és B. Á. r. örm. rendőrök – jelentésük szerint – 19 óra 38 perckor érkeztek a helyszínre, ahol három intézkedő rendőr fogadta őket a panaszos és egy további személy társaságában. Utóbbiak keze hátra volt bilincselve. F. R. r. tzls. azt kérte a két érkező rendőrtől, hogy a panaszost szállítsák be a T. városi Rendőrkapitányságra, amit a rendőrök 19 óra 50 perckor meg is kezdtek. A rendőrség épületében a panaszost 20 óra 8 perckor az előállító helyiségben helyezték el, majd gondoskodtak orvosi vizsgálatáról, amire 20 óra 20 perckor került sor.

Panaszának második kiegészítésében a panaszos ezzel ellentétes módon adja elő a történeteket. Elmondása szerint amikor a rendőrök M. J.-t elkezdték leszorítva megbilincselni, a panaszos fölállt, és közölte a rendőrökkel, hogy M. J. egy nagyon súlyos műtéten van túl. A panaszos közlését a rendőrök abszolút nem vettek figyelembe, sőt a F. R. r. tzls. azt ordította az ott lévő harmadik rendőrnek: „bilincselj meg, bilincselj meg!” Ezt követően a rendőr a panaszos mögé lépett, amit észelve a panaszos szembe fordult vele, és többször megkérdezte, hogy miért akarják megbilincselni. Kérdéseire azonban nem kapott választ, így végül önként feltartotta a kezét, és hagyta, hogy rátegyék a bilincset.

Az Rtv. 33. § (1) bekezdésének a) pontja értelmében a rendőr a további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja azt, akit szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten értek.

A Btk. 229. § (1) bekezdése alapján hivatalos személy elleni erőszak miatt büntethető, „aki a hivatalos személyt vagy a külföldi hivatalos személyt jogszerű eljárásában erőszakkal vagy fenyegetéssel akadályozza, intézkedésre kényszeríti, vagy eljárása alatt, illetőleg emiatt bántalmazza”.

A Testület ezen a ponton szükségesnek tartja felhívni a figyelmet töretlen gyakorlatára, miszerint ha az Rtv. szerinti rendőri fellépés mögöttes jogalapjaként a rendőrség egy Rtv.-n kívüli jogszabályban meghatározott tényállás tekintetében fennálló gyanúokra (pl. bűncselekmény vagy szabálysértés gyanújára) hivatkozik, a Testület – a kérdéses cselekményért egyébként fennálló szabálysértési vagy büntetőjogi felelősség kérdésében való állásfoglalás nélkül – vizsgálja, hogy az adott esetben fennállt-e olyan fokú gyanú, amely elégséges jogalapot szolgáltatott az intézkedéssel megvalósult jogkorlátozásra. Amennyiben a Testület ezt a vizsgálatot nem végezné el, a jogkorlátozás érdemi kontrollja kiüresedne, illetve elmaradna, és ezzel sérülne az érintett panaszhoz való alkotmányos joga.

Jelen ügyben amennyiben az események a rendőrök elmondása szerint történtek, úgy a hivatalos személy elleni erőszak gyanúja nyilvánvalóan felmerülhetett, és – mivel a cselekményt a rendőrök közvetlenül észlelték – az is aggálytalanul megállapítható lenne, hogy megvalósult a tettenérés, azaz az előállítás kötelező esete fennállt, így a panaszos szabadságának elvonása jogszerű alapjog-korlátozásnak minősülne.

Ha az események úgy játszódtak le, ahogy azt a panaszos állítja, akkor vele szemben a hivatalos személy elleni erőszak gyanúja nem merülhetett volna fel, hiszen elmondása szerint semmiféle fizikai kontaktus nem jött létre közte és a rendőrök között.

Hasonlóan az igazoltatás kérdéséhez a Testület ebben a tekintetben sem tudott olyan tényállást megállapítani, amely alapján megnyugtatóan eldönthető lett volna a rendőri intézkedés jogszerűségének kérdése. Mind a rendőri, mind a panaszosi oldalon érdekelt tanúk állnak, a rendőrök által felkutatott érdektelen tanúk közül az egyik nem a panaszos, hanem M. J. kiabálását hallotta M. J., hárman viszont még ennyit sem tapasztaltak: elmondásuk szerint semmit sem láttak, és nem is hallottak.

A Testület – mivel a tényállást sem tudta megnyugtatóan rekonstruálni – nem tudott állást foglalni abban a kérdésben, hogy a panaszos előállítására megfelelő joggal került-e sor, így a panaszos szabadsághoz és személyi biztonságához fűződő jogának megsértését nem találta megállapíthatónak.

3) A panaszos a vele szemben alkalmazott kényszerítő eszközök közül csak a bilincselést kifogásolta, ezért a Testület vizsgálatában is erre szorítkozott.

a) A rendőrségi jelentés szerint a panaszossal szemben a rendőrök az intézkedés során az Rtv. 47. §-a alapján testi kényszert, illetve a 48. § b), c), d) pontjai alapján bilincset alkalmaztak. A bilincselés az adott napon 19 óra 40 perctől 20 óra 8 percig tartott.

Az eseményeket a rendőrségi iratok a következőképpen részletezik. A panaszos a rendőrök kezeinek lefogásával és rángatásával próbálta megakadályozni M. J. megbilincselését, amire S. A. r. őrm. azzal reagált, hogy a panaszos jobb kezét a tanult elvezető fogásokat alkalmazva próbálta hátracsavarni és megbilincselni, mivel azonban ezt egyedül nem tudta végrehajtani, rádión kért segítséget. Időközben Sz. J. r. őrm. F. R. r. tzs. segítségével M. J. jobb kezét hátra helyzetbe helyezte, így F. R. r. tzs. már segítséget tudott nyújtani a panaszos megbilincseléséhez. Amikor azonban a rendőr egyik kezével elengedte a panaszost, hogy a bilincset a tokból elővegye, a panaszos kiszabadította a kezét, és a fogásból kifordult a kerítés mellől a terasz irányába. F. R. r. tzs. ekkor a törvény nevében felszólította, hogy az intézkedésnek vesse magát alá, és a panaszos jobb kezét jobb kézzel megfogva hátra helyzetbe csavarta. A panaszos ekkor már nem tanúsított ellenállást, és a rendőrök először a jobb kezére, majd a balra rátették a bilincset.

A panaszos elmondása e tekintetben is lényegileg ellentmond a rendőri előadásnak. A panaszos szerint amikor észlelte, hogy a rendőr mögé lépett, szembe fordult vele, és többször megkérdezte, hogy miért akarják megbilincselni. Kérdéseire azonban nem kapott választ, így végül önként feltartotta a kezét, és hagyta, hogy rátegyék a bilincset.

A panaszos rögzíti: igaz, hogy a rendőrök erősítést kértek a helyszínre, mint ahogyan az is, hogy első felszólításukra a panaszos nem hagyta magát megbilincselni, választ szeretett volna ugyanis kapni az általa feltett kérdésre: miért van szükség a bilincsrre. Miután azonban nem volt válasz, önként alávetette magát a kényszerítő eszköz alkalmazásának.

A kényszerítő eszközök alkalmazásának feltételeit az Rtv. 16. § (1) bekezdése szabályozza, eszerint a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható.

Az Rtv. 48. §-a értelmében „a rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy a) önkárosításának megakadályozására, b) támadásának megakadályozására, c) szökésének megakadályozására vagy d) ellenszegülésének megtörésére”. Ezen okok közül a rendőrök a konkrét esetben a b), c) és d) pontokra hivatkoztak.

A bilincs alkalmazásának szabályait a Szolgálati Szabályzat 41. § (1) bekezdése tovább részletezi. Az utalt rendelkezés értelmében – egyéb esetek mellett – „bilincs alkalmazása, az Rtv. 48. §-ában meghatározott esetekben különösen azzal szemben indokolt a) aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető, b) aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, valamint az intézkedésben közreműködőt megtámadja”.

A Testület a bilincselés vonatkozásában sem tudta a tényállást kellő bizonyossággal rekonstruálni ahhoz, hogy a panasz érdemének jogi értékelését megfelelően el tudja végezni. **Emiatt a Testület nem állapította meg a panaszos emberi méltósághoz való jogának – és abból levezethető fizikai integritásának – sérelmét a bilincs alkalmazásával összefüggésben.**

b) A panaszos beadványában továbbá úgy nyilatkozott, hogy a beszállítás során többször kérte a rendőröket, lazítsák meg a bilincset, mert az fölsértette a csuklóját, a rendőrök azonban kérésének nem tettek eleget. A panaszos előadta továbbá, hogy a T. városi Rendőrkapitányságon jelezte az orvosnak, a bilincs sérüléseket okozott a kezein, amit az orvos meg is nézett, látlelet azonban a sérülésekről nem készült.

Mindezek alapján a Testület azt is vizsgálta, hogy a rendőrség a bilincseléssel összefüggésben megfelelően eleget tett-e az Rtv. 17. §-ából fakadó kötelezettségeinek.

Az Rtv. 17. §-ának (1) bekezdése értelmében a rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez fűződő jogot a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja. A (2) bekezdés pedig rögzíti, hogy a rendőri intézkedés során a kényszerítő eszköz alkalmazása esetén lehetőleg kerülni kell a sérülés okozását. Az intézkedés folytán megsérült személy részére – amint ez lehetséges – segítséget kell nyújtani, szükség esetén a rendőr gondoskodik arról, hogy a sérültet orvos elláthassa, kórházi elhelyezése esetén a hozzátartozó vagy más, a sérülttel kapcsolatban álló személy erről értesüljön.

A rendőrök jelentésükben megjegyzik, hogy az intézkedés keretében kezdeményezték a panaszos orvosi ellátását, mivel a bilincselés következtében mindkét csuklóján „nyomódás, zúzódás, hámhorzsolás keletkezett, vérzés nem volt látható”. A panaszost 20 óra 8 perckor az helyezték el előállító helyiségben, majd gondoskodtak orvosi vizsgálatáról, amire 20 óra 20 perckor került sor.

Az előállító helyiségben elhelyezett személyeket regisztráló nyilatkozat aláírását a panaszos megtagadta, az irat rögzíti ugyanakkor, hogy a panaszos az intézkedés során a bilincselés következtében sérüléseket szenvedett.

Az iratokhoz csatolt orvosi igazolást a panaszos sérüléseiről 2012. május 21-én állította ki az ügyeletes orvos. A vizsgálat során az orvos a panaszos mindkét csuklóján a bilincs által okozott nyomódást, zúzódást, hámsérülést észlelt, vérzés azonban nem volt látható.

(i) Azzal összefüggésben, hogy a rendőrség megfelelően eleget tette-e a sérülés okozásának elkerülésére vonatkozó kötelezettségének, a Testület a következő megállapításokat teszi.

A bilincselés okozhat az érintett személy csuklóján sérüléseket, különösen olyankor, amikor az érintettet csak nagy nehézségek árán lehet megbilincselni, amikor az intézkedés alá vont személy megpróbál ellenállni, adott esetben még a bilincselést követően is. Szintén nem zárható ki a sérülések okozása akkor, amikor az érintett személyen sokáig van bilincs, hiszen ilyenkor a mozgása-mozgatása eredményeként keletkezhetnek zúzódások, hámsérülések.

Jelen esetben azonban maguk a rendőrök is azt állítják, hogy miután sikerült másodszor is hátra helyzetbe csavarni a panaszos kezét, ő már nem tanúsított ellenállást, és a rendőrök először a jobb kezére, majd a balra rátették a bilincset. Az is kitűnik az iratokból, hogy a panaszoson az orvosi vizsgálatot megelőzően nem volt sokáig bilincs, hiszen a panaszos beszállítását végző rendőrök – jelentésük szerint – 19 óra 38 perckor érkeztek a helyszínre, amikor a panaszos még nem, hanem csak az ott tartózkodó „további személy” – M.J. – volt megbilincselve. A két kitérő rendőrt F. R. r. tzls. arra kérte, hogy a panaszost szállítsák be a T.városi Rendőrkapitányságra, amit a rendőrök 19 óra 50 perckor meg is kezdtek. A rendőrség épületében a panaszost 20 óra 8 perckor az előállító helyiségben helyezték el, majd gondoskodtak orvosi vizsgálatáról, amire 20 óra 20 perckor került sor. A szállítás kezdete és az orvosi vizsgálat között tehát mindössze fél óra telt el, ellenállást a panaszos a rendőri iratok szerint a bilincseléskor és utána sem tanúsított. Ennek ellenére a bilincset olyan módon helyezték fel a csuklójára, hogy az az orvosi vizsgálat szerint nyomódást, zúzódást, hámsérülést okozott.

Ezek a körülmények kellően megerősítik a panaszos elmondását ahhoz, hogy a Testület elfogadja: a panaszos valóban jelezte a rendőröknek a beszállítás közben, hogy a csuklóját felsértette a bilincs, és kérte, hogy lazítsák meg, a rendőrök azonban ennek a kérésnek nem tettek eleget.

Figyelembe véve, hogy a panaszos ellenszegülése a bilincselést megelőzően a rendőrök szerint is megtört, és nincs rá adat, hogy a beszállítása során olyan magatartást tanúsított volna, amely a bilincs meglazítását – nem pedig levételét – kizárta volna, a Testület úgy ítélte meg, hogy a rendőrök nem tettek meg mindent a sérülés okozásának elkerülése érdekében. **A Testület ezért azzal kapcsolatosan, hogy a rendőrség a panaszossal szemben tanúsított fellépés során megfelelően eleget tett-e az Rtv. 17. §-ából fakadó kötelezettségeinek, megállapította a panaszos testi épséghez való jogának megsértését.**

(ii) Az eset körülményeinek ismeretében a Testület megállapította ugyanakkor, hogy a panaszos orvosi ellátásáról a rendőrség a történéseket követően kellően rövid időn belül, a panaszos beszállítását követően gondoskodott.

Az orvosi ellátás biztosítása kapcsán ezért a Testület a panaszos testi épséghez fűződő jogának megsértését nem tartotta indokoltnak megállapítani.

4) A panaszos jelzi: a kapitányságon előbb szondát alkalmaztak vele szemben, majd fölvitték egy kihallgató szobába, ahol jelen volt a kihallgatást végző tiszt, a két intézkedő járőr, valamint az A. városi őrsparancsnok is. Miután a panaszos kijelentette, hogy nem tesz vallomást, egy addig nem látott ötödik személy hátulról a panaszos mögé lépett, és azt

mondta, hogy fejbe lövi. A panaszos azonnal kérte, hogy az elhangzottakat rögzítsék a jegyzőkönyvben, és jelöljék meg azon személy nevét, beosztását és rendfokozatát is, aki az említett kijelentést tette, de kérését nem teljesítették.

Az Rtv. 16. §-ának (4) bekezdése alapján „a rendőr nem alkalmazhat kínzást, kényszervallatást, kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmódot, az erre vonatkozó utasítást köteles megtagadni. A rendőr az ilyen magatartás tanúsítójával szemben, annak megakadályozása érdekében, a szolgálati beosztására, a rendfokozatára, személyére tekintet nélkül köteles intézkedni.”

A konkrét esetben a Testület a rendőrségnek a panasszal összefüggésben küldött megkeresésében kifejezetten és nagyon világosan rákérdezett, hogy mennyiben felelnek meg a panaszos állításai valóságnak a kihallgatás során vele szemben tanúsított fellépést illetően, a kérdésre azonban a rendőröktől semmilyen választ nem kapott.

Olyan esetekben, amikor a panaszos állításait a rendőrség a Testület kifejezett kérése ellenére sem cáfolja, töretlen gyakorlata szerint a Testület elfogadja a panaszosi állítást. Ennek megfelelően a panaszos előadását jelen ügyben is elfogadta a történések valós leírásaként, és döntését arra alapozva hozta meg.

A Testület ezért arra a következtetésre jutott, hogy a konkrét esetben a rendőrök megsértették az Rtv. 16. §-ának (4) bekezdésében rögzített követelményeket, és e tekintetben megállapította a panaszos vonatkozásában a kínzás, kegyetlen, embertelen, megalázó elbánás és büntetés tilalmának megsértését.

5) A panaszos sérelmei közt arról is említést tett, hogy a kapitányságon töltött idő alatt a rendőrök folyamatosan gúnyolták, kinevették. A fogdán hallotta, hogy a folyosón sétálgató rendőr nevet rajta, majd lekapcsolták a villanyt, miközben a rendőrök folyton a panaszost gúnyolták, és „bolondnak, „nem normálisnak” nevezték. Később, a kapitányság ajtaja előtt állva is pontosan hallotta azt is, hogy olyan szavakkal illették, mint „bolond” és „köcsög”.

A rendőrök magatartása és az általuk alkalmazott hangnem vizsgálatakor az Rtv. 2. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezések említése indokolt. Az Rtv. 2. § (1) bekezdésének második mondata szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. A Testület számos állásfoglalásban rögzítette már álláspontját, miszerint az intézkedő rendőröktől – mint közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjaitól – minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés. Az említett rendelkezés alapján a Testület hangsúlyozza, hogy a rendőrökre, mint a közhatalom képviselőire különös súllyal nehezedik az emberi méltóság, és az emberi jogok tiszteletben tartásának kötelezettsége, ezért minden körülmények között elvárható a tisztességes, a másik személy emberi méltóságát szem előtt tartó viselkedés és hangnem.

A konkrét esetben a Testület a rendőrségnek a panasszal összefüggésben küldött megkeresésében szintén kifejezetten és világosan rákérdezett, hogy mennyiben felelnek meg a panaszos állításai valóságnak a vele szemben alkalmazott hangnemről, a kérdésre azonban a rendőröktől választ nem kapott.

Ahogy arra a Testület fentebb is utalt, olyan esetekben, amikor a panaszos állításait a rendőrség a Testület kifejezett kérése ellenére sem cáfolja, töretlen gyakorlata szerint a Testület elfogadja a panaszosi állítást. Ennek megfelelően a panaszos előadását jelen ügyben is elfogadta a történések valós leírásaként, és döntését arra alapozva hozta meg.

A Testület ezért arra a következtetésre jutott, hogy a konkrét esetben a rendőrök megsértették az Rtv. 2. §-ában rögzített előírásokat, és e tekintetben megállapította a panaszos emberi méltósághoz való jogának a megsértését.

6) A panaszos fogvatartása közel öt órán át tartott, amely idő alatt azon kérését, hogy telefonálhasson, illetve, jogi képviselőjével felvehesse a kapcsolatot, nem teljesítették. Amikor a panaszos azt kérte, hogy a családjának vagy a jogi képviselőjének telefonálhasson, állítása szerint azt a választ kapta, hogy „töltőn van a telefon”, hozzátették azt is rendőrök, hogy „ilyenkor már alszik az ügyvéd”.

Az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés szerint a panaszos a fogvatartásról kérte hozzátartozó kiértesítését, akinek neve és telefonszáma szerepel a jelentésben. A szabadságkorlátozás időtartamáról kiállított igazolás szintén rögzíti, hogy a panaszos hozzátartozó vagy képviselő kiértesítését kérte. Az igazoláson a panaszos aláírása nem szerepel, ellenben olvasható rajta egy megjegyzés, miszerint az aláírást az érintett megtagadta. Az előállító helyiségben elhelyezett személyeket regisztráló nyilatkozat aláírását a panaszos szintén megtagadta. Az irat rögzíti ugyanakkor, hogy a panaszos kérte hozzátartozó értesítését, akinek neve és telefonszáma az iraton olvasható.

Az Rtv. 18. §-a az (1) bekezdésében rögzíti, hogy a fogvatartott részére biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy egy hozzátartozóját vagy más személyt értesítsen, feltéve, hogy ez nem veszélyezteti az intézkedés célját. Ha a fogvatartott nincs abban a helyzetben, hogy e joggal élhessen, az értesítési kötelezettség a rendőrséget terheli.

A panaszos és a rendőrség előadása megegyezik arról, hogy hozzátartozóját a panaszos nem személyesen értesítette, azt kérésére K. I. r. tzs. végezte el. A hivatkozott rendelkezés lehetőséget biztosít arra, hogy a fogvatartott személy akadályoztatása esetén a rendőrség ezt a megoldást alkalmazza. Az Rtv. rendelkezésének értelmében azonban fő szabály szerint a fogvatartott számára kell biztosítani a lehetőséget, hogy hozzátartozóját értesíthesse.

A Testület a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján azt nem tudta ugyan megnyugtatóan megállapítani, hogy a panaszos által sérelmezett kijelentések valóban elhangzottak-e, az azonban bizonyos, hogy a rendőrség semmilyen indokát nem adta annak, hogy az értesítésre miért nem a panaszosnak adtak lehetőséget, azt miért az ügyeletes foganatosította.

Ilyen indok hiányában az értesítés módja nem felel meg a hatályos jogszabályoknak, azaz megállapítható volt a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának megsértése.

7) A panaszos beadványában előadja, hogy 23 óra körüli időben vették le róla a bilincset, és röviddel ezt követően „kitették” az épület elé, majd bezárták belülről az ajtót. A panaszos kintről hallotta, hogy a rendőrök milyen jól derülnek a történeteken. Az ügyeletes később kiszólt a panaszosnak, hogy értesíti a feleségét, jöjjön érte. A panaszos utal rá, hogy az ügyeletes jól ismerik egymást, mivel a panaszos hét évig volt tűzoltógépkocsi-vezető, a

közelmúltban szerelt le. Megjegyzi azt is, hogy a rendőrkapitányság és a lakóhelye között a távolság kb. 28 km, és éjszaka a települések között nincs tömegközlekedés. A felesége kb. 23 óra 55 perckor érkezett meg a rendőrkapitánysághoz, hogy a panaszost hazavigye.

A rendőrségi iratok tanúsága szerint a panaszos szabadságának korlátozása 23 óra 50 percig tartott. Annak ideje alatt, 21 óra 3 perckor végezte el K. I. r. tzls. a panaszos feleségének kiértésítését, aki miután megérkezett a kapitánysághoz, hazavitte a panaszost.

A Testület már számos korábbi állásfoglalásában leszögezte, hogy a rendőrségnek valóban nincs olyan jogszabályi kötelezettsége, mely szerint az állampolgárokat egy-egy rendőri intézkedést követően haza kell szállítaniuk, vagy akár segédkezniük kellene az állampolgárok hazajutásában.

A rendőrség működésére vonatkozó jogszabályok ugyanakkor több olyan rendelkezést is tartalmaznak, melyek a rendőrségre általános, jogvédelmi kötelezettséget rónak. Az Rtv. 2. §-ának (1) bekezdése alapvetően mondja ki, hogy a rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak”. Ebből a rendelkezésből következően a Testület álláspontja szerint bizonyos esetekben (függően az előállítás időpontjától, az érintett személyes adottságaitól, stb.) a rendőrségnek kifejezett jogszabályi rendelkezés hiányában is kötelezettsége gondoskodni az előállított biztonságos hazajutásáról.

Jelen esetben tekintettel arra, hogy a panaszos hozzátartozóját a rendőrség a fogvatartásról értesítette, aki – a panaszos nyilatkozata szerint – a szabadon bocsátással közel egy időben meg is érkezett a rendőrség épületéhez, és a panaszos hazaviteléről gondoskodott, a Testület a panaszos hazaszállítása kapcsán a rendőrség oldalán nem tartott indokoltnak mulasztást megállapítani.

Mindezek alapján a Testület álláspontja szerint a panaszos emberi méltósághoz, illetve személyi biztonsághoz való alapvető joga nem sérült amiatt, hogy a rendőrség nem gondoskodott a panaszos hazajutásáról.

V.

A Testület kellő bizonyossággal rekonstruálható tényállás hiányában nem találta megállapíthatónak a panaszos személyes adatok védelméhez fűződő jogának sérelmét az igazoltatásával, szabadsághoz való jogának sérelmét az előállításával, és emberi méltóságának – illetve abból levezethető fizikai integritáshoz való jogának – sérelmét a bilincselés tényével összefüggésben.

Megállapította ugyanakkor a panaszos testi épséghez fűződő jogának sérelmét a bilincselés módjával, a megalázó bánásmód tilalmának sérelmét a kihallgatás során felmerült lélektani nyomásgyakorlással, a panaszos emberi méltóságának sérelmét a fogvatartását foganatosító rendőrök által alkalmazott hangnemmel kapcsolatban.

Végül a Testület úgy ítélte meg: a rendőrök megfelelően eleget tettek a panaszos sérüléseinek ellátásával kapcsolatos kötelezettségüknek, így e tekintetben nem sérült a panaszos testi épséghez fűződő joga; és nem állt fent a rendőrök kötelezettsége a panaszos hazajutásáról

való gondoskodás tekintetében, mivel a panaszost felesége haza tudta szállítani, így ezzel összefüggésben nem sérült a panaszos emberi méltóságához, illetve személyi biztonságához való alapvető joga.

Az alapjogsértések a Testület megítélése szerint összességükben elérték a súlyosság azon fokát, amely indokoltá tette a panasz és az állásfoglalás megküldését az országos rendőrfőkapitánynak, ezért a Testület a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

Budapest, 2012. december 19.

Dr. Juhász Imre
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
előadó testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET